

УДК 378.147:81'243

Мар'яна Кот

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ АВТОРСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ «ПУНКТ ПРИЗНАЧЕННЯ» НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Навчання іноземним мовам у вищій школі на сучасному етапі вимагає інновацій як від викладачів, так і від студентів. Для розвитку комунікативної та соціально-культурної компетенцій необхідні такі форми і прийоми роботи, які забезпечують у студентів активну діяльність, спрямовану на здобуття знань, підвищують їх пізнавальну активність і працездатність, творчу ініціативу і дають у результаті високу якість знань. При відборі сучасних методів навчання необхідно врахувати критерії, відповідно до яких використані методи повинні:

- створювати атмосферу, в якій студент відчуває себе вільно і комфортно, стимулювати його інтереси, розвивати бажання практичного вживання іноземної мови;

- заохочувати студента в цілому, зачіпаючи його емоції, почуття тощо;

- стимулювати його мовні, когнітивні та творчі здібності;

- активізувати студента, роблячи його головною діючою особою в навчальному процесі, активно взаємодіючою з іншими учасниками цього процесу;

- створювати ситуації, в яких викладач не є центральною фігурою, тобто студент повинен усвідомити, що вивчення іноземної мови пов'язане з його особистістю й інтересами, а не з прийомами і засобами навчання, використаними викладачем;

- навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні його фізичних, інтелектуальних та емоційних можливостей – одночасно забезпечити диференціацію й індивідуалізацію навчального процесу;

- передбачити різні форми роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, певною мірою стимулюючи активність студентів, їх самостійність і творчість.

На допомогу педагогам можуть прийти сучасні освітні технології, які багаті прийомами і формами, що дозволить організувати ефективну освітню діяльність на заняттях.

Однією з таких технологій є технологія «пункт призначення» – організаційна форма, яка може бути наповнена різними технологіями навчання.

Мета статі – висвітлити ефективність технології «пункт призначення» та проаналізувати доцільність використання даної технології на заняттях з іноземної мови.

Технологія «пункт призначення» – це спеціально організований викладачем комплекс дій, які виконуються в групах студентів та спрямовані на виконання певних завдань із теми. Сутність технології «пункт призначення» полягає в такій організації навчальної діяльності, за якої студенти поділяються на чотири групи, кожна з яких працює у «пункті» під керівництвом викладача та переміщуються до наступного «пункту» (іншого викладача) після виконання певного завдання.

Основою технології навчання є зосередження процесу навчання на особистості студента, надання йому більшої свободи вибору і максимальної самостійності. Основні положення технології навчання зводяться до такого: автономія студентів – це вміння брати на себе відповідальність за свою навчальну діяльність, включаючи всі компоненти цієї діяльності, а саме: встановлення цілей, визначення змісту і послідовності, вибір методів і прийомів, оцінка отриманого результату. Це також формування і розвиток автономії студентів (навчання за технологією «пункт призначення» – одна з форм автономного навчання) як умова вироблення індивідуальних стратегій навчання іноземним мовам, формування у студентів навичок самоконтролю, становлення більш активної їх ролі у процесі мовної освіти [1, 179-189].

Навчання за авторською технологією «пункт призначення» – диференційоване, діяльнісне і, найголовніше, самостійне. При навчанні іноземної мови за даною технологією організація освітньої діяльності на заняттях і в позаурочний час дозволяє закріплювати новий і повторювати пройдений матеріал. Звичайно, для проведення заняття такого плану викладачеві необхідно ретельно підготуватися:

- продумати тему, що дозволяє побудувати заняття на інтегративній та діяльнісній основі;
- підготувати різноманітний матеріал, різнорівневі завдання;
- підготувати інструкції з виконання завдань.

Ступінь складності представлених завдань повинна вміло варіюватися викладачем. Можливість варіювати рівнем складності завдань є незаперечною перевагою даної технології. На практиці у ВНЗ викладачі стикаються з групами, де студенти не лише володіють іноземною мовою на різних рівнях, а й відрізняються різними інтересами, увагою, мотивацією, навчальними стилями, типами інтелекту, фізіологічними і психологічними характеристиками, швидкістю сприйняття,

різної зрілістю і досвідом. Можливості врахувати всі ці фактори при розподілі студентів на підгрупи обмежені. Однак при використанні даної технології викладач може вивчити індивідуальні особливості студентів і використовувати їх у процесі навчання як найважливіший педагогічний принцип і умову успішного навчання.

Іншою перевагою даної технології є забезпечення рівних можливостей для студентів із різними рівнями підготовки.

Досягається це за допомогою підготовки завдань різної складності, наявністю необхідного навчально-методичного та довідкового матеріалу для всіх студентів, підбору навчального матеріалу, який відповідає інтересам і потребам студентів, підготовкою завдань із різними способами виконання для окремих студентів, вправ відкритого типу, планування різних завдань для студентів із різною швидкістю виконання [2, с. 88-92].

Посилаючись на досвід роботи за даною технологією, слід зазначити, що необхідно створити станції відпочинку, де запропоновані завдання будуть менш складними або будуть представлені в ігровій формі, що дозволить студентам трохи розслабитися і відпочити. Також можна ввести інформаційні зони, де студенти зможуть скористатися запропонованими додатковими матеріалами, наприклад, словниками, енциклопедіями, інтернет-ресурсами, які полегшують роботу над запропонованими завданнями.

Для роботи на кожній станції обов'язково повинен бути встановлений ліміт часу, щоб усі студенти отримали можливість попрацювати на всіх пунктах. При цьому часу має бути достатньо для детального опрацювання матеріалу, а не його поверхневого вивчення. Викладачеві в даному випадку необхідно вміло ранжувати час і, помітивши різні швидкісні режими виконання завдань у різних груп, переводити найбільш активні команди на буферні пункти. Зміна станцій повинна здійснюватися по команді викладача.

Щоб заняття пройшло успішно і продуктивно, педагогові необхідно дотримуватися ряду правил:

- на початковому етапі заняття необхідно створити мотивацію для роботи, спільно поставити завдання (для чого це потрібно) і визначити правила поведінки;
- показати студентам різноманітність завдань, можливість вибору завдань;
- визначити час роботи і перерви та чітко дотримуватися графіку;

– підготувати чіткі інструкції з виконання завдань, у яких вказуються режим роботи, послідовність виконання дій;

– познайомити з джерелами інформації, якими можна користуватися.

Хочеться відзначити, що педагогові необхідно приділяти велику увагу підготовці матеріалу, який повинен бути цікавим і посильним для виконання за відведений час.

За використання даної технології навчання докорінно змінюється роль студентів, вони отримують можливість виконувати завдання як самостійно, так і в парах або групах, що є найціннішим із точки зору багатьох європейських дослідників (В. Dodge, Т. March, А. Lamb, Chr. Bauer-Ramazani) При цьому потрібно звертати особливу увагу на те, щоб пари або невеликі групи весь час мали змогу змінюватися з метою уникнути звикання до складу і технологій роботи в них. Така організація роботи вимагає від студентів більшої орієнтації на ідеї та досвід своїх колег по групі, готовності до аналізу, проведення різного роду експериментів, створення власних проектів і вміння продуктивно працювати на різних рівнях. Кожен цикл спрямований на вирішення певних завдань або вивчення чи повторення певного блоку в досягненні спільної мети заняття [2, с. 88-92].

Можна виділити такі позитивні сторони використання технології «пункт призначення»:

1. Даний вид роботи створює позитивний психологічний клімат у групі, а отже, підвищує мотивацію вивчення іноземної мови.

2. При такому виді роботи студенти можуть вчитися не лише у викладача, а й один у одного, що часом буває навіть більш ефективним.

3. Всі студенти побувають і попрацюють на всіх станціях, виконують той же обсяг роботи, який планується для традиційного заняття, але в малій групі робота виконується ефективніше і результативніше, при цьому такий формат змушує студентів бути активними впродовж усього часу.

4. Підвищення самостійності студентів.

5. Студенти розвивають соціальну компетенцію.

Необхідно згадати і деякі труднощі під час роботи, а саме:

1. Підготовка заняття за технологією «пункт призначення» вимагає від викладача набагато більше часу і фантазії, ніж інші форми.

2. При поганій підготовці або організації робота може перейти в хаос.

3. Наявність певних умов: добре підготовлений роздатковий матеріал, оптимальна кількість студентів.

Є також ряд проблематичних моментів, які викладач повинен добре продумати перед роботою. Наприклад, роль викладача при даній формі роботи. На наш погляд, тут можливі різні варіанти. Він може працювати на одній зі станцій, наприклад, брати участь у бесіді з теми, може надавати індивідуальну допомогу, на яку завжди не вистачає часу при традиційній формі заняття, а може просто спостерігати за роботою груп [3, с. 192].

Таким чином, навчання з використанням технології «пункт призначення» – одна з ефективних форм організації освітньої діяльності на заняттях з іноземної мови, що розвиває регулятивні та комунікативні, універсальні навчальні дії та забезпечує усвідомлене і міцне засвоєння знань і вмінь. З нашої точки зору, такий вид навчання володіє безперечним потенціалом і дуже перспективний. У рамках міжкультурної комунікації це концептуально нова організація навчального процесу, основними принципами якої є високий ступінь мотивації та орієнтація на активну практичну діяльність самого студента, самостійність і співпрацю в команді, вироблення стратегії вирішення поставленого завдання.

Посилання:

1. *Керекеша, О. В.* Використання інтерактивної авторської технології «пункт призначення» у формуванні професійної компетентності студентів-економістів / *О. В. Керекеша, Ю. Г. Барабаш* // Проблеми сучасної педагогічної освіти / РВНЗ Кримський гуманітарний університет. — Вип. 36. — Ч. 2. — Ялта, 2012. — С. 179-189.
2. *Керекеша, О. В.* Інтерактивна авторська технологія на допомогу роботі у літній мовній школі / *О. В. Керекеша, Ю. Г. Барабаш* // Витоки педагогічної майстерності : збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. — Серія «Педагогічні науки». — Випуск 9. — Полтава, 2012. — С. 88-92.
3. *Пометун, О. І.* Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / *О. І. Пометун, Л. В. Пироженко* ; за ред. *О. І. Пометун*. — К. : А.С.К., 2004. — 192 с.

References (transliterated and translated):

1. *Kerekesha, O. V. & Yu. H. Barabash.* Vykorystannya interaktyvnoyi avtorskoyi tekhnolohiyi «punkt pryznachennia» u formuvanni profesiynoyi kompetentnosti studentiv-ekonomistiv (Using interactive author's technology «Destination» in the development of professional competence of economic department students). // Problems of Modern Pedagogical Education. Issue 36, Part II. Yalta, 2012, P. 179-183 [in Ukrainian].
2. *Kerekesha, O. V. & Yu. H. Barabash.* Interaktyvna avtorska tekhnolohiya na dopomohu roboti u litniy movniy shkoli (Interactive author's technology for helping work

in the summer language school). // Sources of Pedagogical Mastery : Collection of scientific works of Poltava National Pedagogical University of V. H. Korolenko. «Teaching science» Series, Issue 9, Poltava, 2012, P. 88-92 [in Ukrainian].

3. *Pometun, O. I. & L. V. Pyrozhenko*. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya : nauk.-metod. posib. (Modern lesson. Interactive technologies of learning : Textbook). Kyiv, 2004, 192 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.05.2016

М. Кот

Використання інтерактивної авторської технології

«пункт призначення» на заняттях з іноземної мови у ВНЗ

У статті розглядаються доцільність і переваги використання інтерактивних авторських технологій на заняттях з іноземної мови. Сутність таких технологій полягає у взаємонавчанні, груповій формі організації освітнього процесу. Педагог виконує функцію помічника в роботі, організатора, виступає як джерело інформації. Викладач і студент виступають як рівноправні суб'єкти. Також автор описує технологію «пункт призначення» як механізм, який дозволяє застосовувати різні методи і форми роботи. Технологія використання такої форми – це поетапне, логічно побудоване використання форм активного навчання. Планування та проведення заняття за інтерактивними технологіями вимагають, насамперед, компетентності в даних технологіях викладача. На сьогодні інтерактивні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті. А студенти займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає інтерес до одержання знань.

Ключові слова: інтерактивна технологія, вивчення іноземної мови, інтерактивне навчання, технології.

М. Kot

Usage of Interactive Author's Technology «Destination» at Foreign Languages Lessons at Higher Schools

The author of this article examines the desirability and advantages of using interactive technologies in the classroom. The essence of these technologies consists in mutual help, group form of educational process organization. The teacher performs the function of a helper or an organizer in the work, acts as a source of information. A teacher and students act as equal performers. The author also describes the technology of «Destination» as a mechanism which allows to apply different methods and forms of work. The technology for the implementation of such a form represents a phased, logically constructed usage of active learning forms. It should be

noted that, first of all, planning and delivering classes using interactive technologies require teacher's competence in these technologies. It depends on teacher's ability to think over and build his/her lesson. Nowadays, interactive technologies play an important role in modern education. And the students are actively involved in learning, there is a growing interest in gaining knowledge.

Key words: interactive technology, learning of foreign languages, interactive education, technology.

Рецензент – кандидат педагогічних наук О. О. Карпова